

Adelmund

over de invoering van de tweede fase, kan ik mij niet voorstellen dat het op die wijze wordt uitgewerkt. Dat is in ieder geval zeker niet de bedoeling van het ingezette beleid.

Mevrouw **Dijksma** (PvdA): Voorzitter! Spijbelen is natuurlijk een groot maatschappelijk probleem. Het is heel belangrijk dat dit zo prominent op de politieke agenda staat. Ik denk dat het wel nodig is om iets meer te weten van de plannen die nu worden ontwikkeld. Als ouders ervoor zorgen dat hun kinderen niet naar school gaan, kunnen zij verschillende soorten straffen krijgen: boetes of zelfs gevangenisstraf, als zij het echt heel bont maken. Waarvoor komt zo'n taakstraf voor ouders nu in de plaats? Wat voor soort instrument zou dat worden in de reeks maatregelen die er zijn? Als je daar al aan begint, kan ik mij voorstellen dat je daar wel heel secuur in moet zijn.

Minister **Korthals**: Voorzitter! Een taakstraf kan worden opgelegd voor een onvoorwaardelijke gevangenisstraf. Bij hardnekkig spijbelen kan men een geldboete of twee maanden hechtenis krijgen. In dat geval kan door de officier van justitie worden geïndiceerd dat men geen boete of voorlopige hechtenis krijgt als men bijvoorbeeld een leercurcus volgt die betrekking heeft op het nut van het naar school gaan van kinderen. Dat is moeilijk, omdat de rechter zo'n straf oplegt. Dat moet geschieden op basis van vrijwilligheid. Er is een nieuw wetsvoorstel over taakstraffen in de maak, waarin is aangegeven dat een taakstraf kan worden voorgesteld door het openbaar ministerie. In de gemeente Den Haag is men daar kennelijk op vooruitgelopen. Bij het ministerie van Justitie willen wij dat nog niet doen. Wij willen dit bespreken in het kader van een nota.

De heer **Van der Vlies** (SGP): Mevrouw de voorzitter! Wij zijn het er natuurlijk over eens dat spijbelen moet worden teruggedrongen; het gaat om de vraag hoe je dat doet. Collega Dittrich heeft iets aan de orde gesteld, maar hij heeft dat niet

als eerste gedaan. Wij hebben daar immers al diverse malen over gesproken, onder andere in een rondetafelgesprek. Daaruit zijn vele en veelsoortige signalen naar voren gekomen. Ik vind dat naast het sanctiebeleid ook het pedagogisch-didactisch klimaat van belang is. Misschien moet ik die volgorde zelfs omkeren. Heeft de staatssecretaris ter voorbereiding van het algemeen overleg over het voortijdig schoolverlaten niet toegezegd dat zij inhoudelijk zou reageren op datgene wat uit dat rondetafelgesprek naar voren is gekomen – voorzover dat daar voor het eerst naar voren kwam – en daar een beleidsinstrumentarium aan te verbinden? Op die manier zou hier een integraal pakket aan de orde komen en zou er niet incidenteel en op onderdelen gereageerd worden.

Staatssecretaris **Adelmund**: De beleidsreactie van mevrouw Netelenbos is op 21 april naar de Kamer gestuurd. Daarin heeft zij inderdaad gereageerd op het advies van het Platform uitvoering leerplichtwet, het PUL. Dat platform bestond uit vertegenwoordigers van betrokken instanties, namelijk gemeenten, leerplichtambtenaren, leerlingbegeleiders, ouderorganisaties, schoolleiders, het openbaar ministerie, besturenorganisaties, het allochtonenoverleg, de inspectie, het ministerie van Justitie en het ministerie van OCW. Daarna is het regeerakkoord gekomen, waarin staat dat er extra aandacht aan het handhaven van de leerplicht zal worden besteed. Vervolgens hebben wij de Kamer een nota toegezegd over schooluitval, waarin dit punt zal worden opgenomen. Welke conclusies staan er immers in het rapport dat het platform voor de zomer heeft uitgebracht? Daarin staat dat passende straf ontbreekt; de verdere ontwikkeling van alternatieve sancties in de vorm van leer- en werkstraffen wordt aanbevolen. Dat wordt dus een onderdeel, maar ik ben het met de heer Van der Vlies eens dat ook het pedagogisch-didactisch klimaat en de diversiteit van de redenen van het spijbelen een rol moeten spelen.

De heer **Van de Camp** (CDA): Voorzitter! De CDA-fractie vindt het een goede ontwikkeling dat bij spijbelen de verantwoordelijkheid van de ouders meer benadrukt wordt. Je kunt het immers niet alleen aan de kinderen overlaten. Zo heb ik de opmerkingen van collega Dittrich overigens ook niet opgevat. Er ligt nog een brief van 3 november 1997 van de voorganger van minister Korthals, mevrouw Sorgdrager, over de Engelse maatregelen op dit punt. Dat betreft bijvoorbeeld de opvoedingscurcus en een – min of meer aangeklede – officiële laatste waarschuwing. Zijn de bewindslieden bereid om die brief van 3 november bij dit dossier te betrekken? Ik ben het immers met Dittrich eens dat het heel smal is om het alleen te zoeken in de sfeer van taakstraffen.

Minister **Korthals**: Ja, daar zijn wij toe bereid.

Vragen van het lid Bijleveld-Schouten aan de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en staatssecretaris Hoogervorst van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, over **verschillende gezichtspunten binnen het kabinet over de uitvoering van de sociale zekerheid en de betrokkenheid van de sociale partners daarbij**.

Mevrouw **Bijleveld-Schouten** (CDA): Voorzitter! De uitvoering van de sociale zekerheid gaat de CDA-fractie zeer aan het hart. Het uitgangspunt moet zijn dat de uitvoering de inhoud van het stelsel volgt. Een consistent beleid en eenduidige uitspraken daarover zijn niet alleen een kwestie van betrouwbaarheid, maar kunnen ook veel onnodige onrust voorkomen. Die onrust bestaat overigens allang, bijvoorbeeld bij de werknemers van de uitvoeringsorganen. Draagvlak voor de uitvoering van de sociale zekerheid bij de sociale partners is van essentieel belang voor de uitvoering.

De CDA-fractie is daarom verbaasd over recente uitspraken van verschillende leden van het kabinet

De heer De Vries, minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

over de uitvoering van de sociale zekerheid. Ik zal een paar punten noemen. Allereerst werd het advies van de SER door het vorige kabinet op punten terzijde geschoven. Vervolgens lezen wij het regeerakkoord en daarna beweert minister De Vries – toch de vorige voorzitter van de SER – dat als de sociale partners betere ideeën hebben dan de in het regeerakkoord neergelegde ideeën, hij zich daarvoor openstelt. Ik citeer uit het AD: "Ik moet de geestelijke vrijheid hebben het regeerakkoord niet te volgen." Daarna horen wij staatssecretaris Hoogervorst in een algemeen overleg van afgelopen donderdag met zoveel woorden zeggen dat daar geen sprake van kan zijn: "Het staat als een paal boven water dat het regeerakkoord wordt gevolgd." Staatssecretaris Hoogervorst gaf in datzelfde algemeen overleg aan dat veel studie nodig is. In het najaarsoverleg is afgesproken dat een werkgroep aan de slag gaat met het ontwikkelen van voorstellen en op vrijdag zorgt de minister-president weer voor de nodige verwarring door te zeggen dat het kabinet het overleg met de sociale partners, dat op 3 december zal worden voortgezet, "met een open mind" zal voeren en dat er ruimte is voor andere afwegingen.

Voorzitter! Het CDA vraagt aan de staatssecretaris en de minister wie hier nu het laatste woord spreekt. Zal

er wel of niet open overleg gevoerd worden? Het kan toch niet zo zijn dat de verschillende bewindslieden over elkaar heen vallen en verwarring blijven zaaien over een zo belangrijk en gevoelig onderwerp als de uitvoering van de sociale zekerheid? Wij vragen om klaarheid en een eenduidig antwoord. Wat is minister De Vries van plan?

Aan staatssecretaris Hoogervorst hebben wij de vraag: deelt hij de opvatting van de minister dat er sprake moet zijn van geestelijke vrijheid om tot iets goeds te komen? Welke vrijheid en status heeft overigens de ingestelde werkgroep? Wat wordt met de resultaten van die werkgroep gedaan? Is het mogelijk dat de werkgroep tot een ander standpunt komt dan in het regeerakkoord staat? Is het kabinet dan bereid dat standpunt over te nemen? De betrouwbaarheid van het kabinet ten opzichte van de sociale partners is, wat ons betreft, in het geding.

Minister De Vries: Mevrouw de voorzitter! In uw uitnodiging om hier te komen las ik dat er onrust en onzekerheid zou zijn over het kabinetstandpunt met betrekking tot de reorganisatie van de sociale zekerheid, zoals dat in het regeerakkoord is neergelegd. Mij was dat niet opgevallen en ik ben mevrouw

Bijleveld dan ook erkentelijk voor haar toelichting daarop en voor haar poging om die onrust weer tot bedaren te brengen. Nogmaals: het was mij niet opgevallen dat er verschil van mening over was. Ik heb niet alle leden van het kabinet kunnen consulteren, maar er is mij geen signaal ter ore gekomen dat iets anders zou uitstralen.

Ik begrijp nu van mevrouw Bijleveld dat zij verbaasd is en dat haar verbazing teruggaat tot het tot stand komen van een SER-advies en het regeerakkoord. Verder citeert zij het een en ander uit het Algemeen Dagblad. Het enige dat ik in het Algemeen Dagblad, dat ik natuurlijk ook lees, zoals zovele anderen, heb gezien is dat de staatssecretaris verleden week in een mondeling overleg nog eens heeft verteld hoe het kabinet naar deze operatie kijkt. Toen bleek dat er verwarring zou zijn, heb ik de staatssecretaris gevraagd of er in dat mondeling overleg nog iets over naar voren was gekomen, maar dat was helemaal niet het geval. Ook de onrust in de vaste commissie was dus nogal meegevalen, zo lijkt mij.

Het zal bij dit traject de wetgever zijn die het laatste woord spreekt. In de voorbereiding naar de oplossing zijn wij nu eerst doende met de invulling van veel aspecten van de problematiek. Wij gaan daar ook intensief met vele betrokkenen over spreken. Daarbij gaat het om veel méér dan alleen de sociale partners; het gaat dan ook om gemeenten en andere belanghebbenden. Dat zal ertoe leiden dat het kabinet op een bepaald moment tot een raamwerk voor de invulling komt. Mevrouw Bijleveld wijs ik erop dat de korte passages hierover in het regeerakkoord – waarschijnlijk zijn die wat kort uitgevallen omdat het kabinet werd gewaarschuwd om het regeerakkoord niet te lang te maken – nog wel enige verbindende tekst behoeven. Wij hebben immers met een tamelijk ingewikkeld probleem te maken. In ieder geval zijn wij hierover aan het nadenken.

Over de werkwijze kan ik nog het volgende zeggen. Er is een regiegroep gevormd waarvan ik de eer heb voorzitter te zijn. Verder zitten daarin staatssecretaris Hoogervorst, minister Zalm van Financiën en minister Peper van BZK. Gezamenlijk zullen wij ons voorbereiden op een nota voor het kabinet. Ik hoop dat wij die begin volgend jaar in het kabinet

De Vries

kunnen bespreken. De bedoeling is uiteraard dat dit stuk vervolgens naar de Kamer komt en wij er met de Kamer een gedachtewisseling over kunnen hebben.

Ondertussen zit de kip te broeden. Wij praten, zoals gezegd, met velen om te zorgen voor een zeer zorgvuldige invulling van de gedachten die in het regeerakkoord zijn neergelegd.

Staatssecretaris **Hoogervorst**: Voorzitter! Mevrouw Bijleveld heeft mij gevraagd of ik behoefte heb aan geestelijke vrijheid en open overleg. Ik meen dat overleg alleen maar zin heeft als het open is; anders kan het net zo goed niet worden gehouden. Wij hebben ook behoefte aan dat overleg, want het regeerakkoord – de minister zei het al – is betrekkelijk summier en het gaat over een zeer complexe materie. Als het allemaal simpel was, zouden wij de genoemde notitie morgen al aan de Kamer kunnen aanbieden. Dat zal echter nog wel enige maanden vergen en in die tijd voeren wij graag met alle belanghebbenden een goed en open overleg. Wij zullen daar ook enige geestelijke vrijheid bij nodig hebben, maar natuurlijk voelen wij ons gebonden door het regeerakkoord.

Mevrouw **Bijleveld-Schouten** (CDA): Voorzitter! Ik wil met name minister De Vries uitgebreid bedanken voor zijn antwoorden. Wij zijn zeer tevreden dat wij het kabinet zo behulpzaam kunnen zijn bij zijn uitleg hier in de Kamer. Op zichzelf is het geweldig dat de minister op een aantal punten zoveel openheid biedt, meer dan wij tot op heden kenden en meer dan waarop wij naar aanleiding van het debat over de regeringsverklaring konden rekenen. Hulde op dit punt.

Als de minister-president bijvoorbeeld naar aanleiding van de gebeurtenissen van afgelopen vrijdag zegt dat vakbonden en sociale partners bereid moeten zijn om zich open en kwetsbaar op te stellen, geldt dat wat ons betreft wederzijds. Ik zou de opmerkingen van staatssecretaris Hoogervorst dan ook zo opvatten, dat weliswaar het regeerakkoord als een paal boven water staat, maar dat er toch sprake

zal kunnen zijn van voortschrijdend denken en voortschrijdende inzichten. Rigide vasthouden aan het regeerakkoord zou dus niet aan de orde moeten zijn als zo'n oproep aan de sociale partners wordt gedaan.

Ik merk dat het op de uitwerking aankomt en dat hij daar positief op reageert. Wij rekenen op de soepelheid die de minister hier tentoonspreidt. Het doet ons veel deugd dat er in ieder geval een voortschrijding van het inzicht mogelijk is ten opzichte van het debat rondom de regeringsverklaring.

De **voorzitter**: Mevrouw Bijleveld, constateer ik terecht dat u alleen min of meer een vraag hebt gesteld aan de staatssecretaris? De staatssecretaris vindt die vraag kennelijk zo klein, dat hij niet weet hoe hij die moet beantwoorden. Mevrouw Bijleveld, u hebt vooral opmerkingen geplaatst, zo wordt van achter de regeringstafel geconstateerd. Ik begrijp dat u het daarmee eens bent. Dan laten we het zo.

Regeling van werkzaamheden

De **voorzitter**: Ik stel voor, te behandelen in de vergaderingen van 3, 4 en 5 november a.s.:

- het wetsvoorstel Goedkeuring van het op 2 oktober 1997 te Amsterdam tot stand gekomen Verdrag van Amsterdam, houdende wijziging van het Verdrag betreffende de Europese Unie, de Verdragen tot oprichting van de Europese Gemeenschappen en sommige bijbehorende akten, met protocollen (25922, R1613);
- het wetsvoorstel Vaststelling van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van Koninkrijksrelaties voor het jaar 1999 (26200-IV);
- het wetsvoorstel Vaststelling van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het ministerie van Justitie voor het jaar 1999 (26200-VI).

Op verzoek van de CDA-fractie benoem ik in het Presidium het lid Bijleveld-Schouten tot plv. lid in de bestaande vacature.

Het woord is aan de heer Van den Akker.

De heer **Van den Akker** (CDA): Mevrouw de voorzitter! De CDA-

fractie is ontstemd over het feit dat er tussen het wetgevingsoverleg en het plenaire debat over het Verdrag van Amsterdam maar zes dagen zitten, een redelijk korte periode. In de procedurevergadering van de algemene commissie voor Europese Zaken was besloten dat wij de week van 16 november aan het Presidium zouden voorleggen als geschikt moment voor het plenaire debat. Het is echter bij 5 november gebleven.

Mij moet van het hart dat het niet de Kamer te verwijten valt dat wij in deze tijdsclém terechtgekomen zijn. Nederland dreigt nu als gevolg van de vele vragen in de Kamer een van de laatste landen te worden die het Verdrag van Amsterdam goedkeuren, zo is het verwijt van de kant van het kabinet. De CDA-fractie maakt hier ernstig bezwaar tegen. Wij verzoeken u als voorzitter van de Kamer in een brief het ongenoegen van de Kamer duidelijk te maken aan het kabinet. Die vertraging is niet aan de Kamer te wijten. In de toekomst zal het duidelijk anders moeten, juist ook in het belang van de kwaliteit van de besluitvorming. Want laat ons eerlijk zijn, het Verdrag van Amsterdam is in juni 1997 tot stand gekomen. In maart 1998 heeft de Kamer het gekregen. Daar zit dus driekwart jaar tussen. Op 14 mei heeft de Kamer een aantal vragen – 140 – bij het kabinet gedeponneerd. Dat lag aan de kwaliteit van de tekst van het verdrag. Op Prinsjesdag hebben wij daarop een antwoord ontvangen. Mij dunkt, dat de Kamer niet kan worden verweten dat zij te lang over procedures heeft gedaan.

De heer **Timmermans** (PvdA): De regering heeft uitvoerig de tijd genomen om haar standpunt bekend te maken. Ik respecteer de wijze waarop de regering dat heeft gedaan. Het is zeer uitvoerig tot in details. Ik kan mij voorstellen dat ook de Kamer de tijd krijgt om zich hierop uitvoerig te concentreren. Graag een andere agendering na 5 november, want wij redden het gewoon niet.

De heer **Ter Veer** (D66): In de vorige periode heeft de algemene commissie voor Europese Zaken alles op alles gezet om te proberen het Verdrag van Amsterdam onder het oude kabinet te ratificeren. Er kwam toen van de kant van het CDA een stortvloed van vragen. Ik wil overigens niet eenzijdig in een